

МОТИВИ

към проекта на Наредба за условията, реда и начина за организиране и провеждане на изпити за придобиване на сертификат „вътрешен одитор в публичния сектор“

Изпитът за придобиване на сертификат „вътрешен одитор в публичния сектор“ е въведен през 2006 г. във връзка с необходимостта от професионално укрепване на вътрешния одит. Сертифицирането на вътрешни одитори с национални сертификати е една от основните функции на дирекция „Методология на контрола и вътрешен одит“.

Според сегашните минимални изискванията за заемане на длъжност вътрешен одитор в национален мащаб кандидатите трябва да имат завършено висше образование и придобита образователно-квалификационна степен "магистър" или "бакалавър". Допълнително трябва да са придобили сертификат "вътрешен одитор в публичния сектор", издаден от министъра на финансите след успешно положен изпит. Законното изискване е свързано с естеството на вътрешния одит като дейност, която дава обективна оценка на дейността на организацията, помага за постигане на целите ѝ и е дейност, за чието извършване се изискват базови познания за международните стандарти и професионалната практика по вътрешен одит, както и за състоянието на вътрешния контрол.

Притежаването на валиден международно признат сертификат за вътрешен одитор е паралелна възможност, съгласно Закона за вътрешния одит в публичния сектор.

Съгласно действащата Наредба № Н-6 от 2006 г. за реда и начина за организиране и провеждане на изпити за придобиване на сертификат „Вътрешен одитор в публичния сектор“ (Наредба № Н-6/2006 г.) изпитът е отворен за всички лица, завършили висше образование, независимо от специалността, стажа и местоработата им. Практиката показва, че годишно се явяват около 300 - 400 кандидати, което е индикатор за траен интерес към придобиването на този сертификат. Част от кандидатите са стажант-одитори, за които съществува задължение да се сертифицират в двугодишен срок, както и одитори от Сметната палата, за които този сертификат е алтернативен на входящ изпит при постъпването на работа.

С промените в Закона за вътрешния одит в публичния сектор (обн., ДВ, бр. 51 от 2016 г.) беше въведено задължително изискване за изграждане на звена за вътрешен одит в определени категории търговски дружества с държавно и/или общинско участие в капитала и държавни предприятия, към които общественият интерес е голям, поради техния статут. Тези обстоятелства неминуемо предизвикват засилен интерес към изпита за придобиване на сертификат, организиран и проведен от Министерството на финансите.

Тъй като притежаването на сертификат е предварително условие за заемане на длъжност за вътрешен одитор в публичния сектор, наемането на вътрешни одитори, особено в общините, е труден и често пъти невъзможен процес. Увеличаването на свободните места в общините е тревожна тенденция, особено когато звеното за вътрешен одит първоначално не е с попълнена численост. Въпреки големия брой издадени до момента сертификати, в някои общини са налице затруднения със запълване капацитета на звената за вътрешен одит като една от причините е липсата на подходящи кандидати, притежаващи сертификат.

Основната промяна, която се предвижда в проекта на новата наредба е предвидената възможност изпитът за придобиване на сертификат „вътрешен одитор в публичния сектор“ да се провежда чрез решаване на тест в електронен вариант чрез информационна система за провеждане на електронни изпити. Посредством използването на специализиран софтуер, при провеждане на изпита за придобиване на сертификат „вътрешен одитор в публичния сектор“, ще се осигури въвеждането на модерни концепции и добри практики в процеса по сертифициране на вътрешни одитори, което неминуемо ще доведе и до популяризиране на професията вътрешен одитор в публичния сектор.

Чрез решаване на тест в електронен вариант ще се облекчи процедурата по провеждане на изпита като голяма част от дейностите ще се осъществяват софтуерно, което ще е от удобство за кандидатите – ще се минимизира риска от допускане на грешки при попълване на картата /при решаване на тест на хартиен носител/ и ще е по-кратко времето за отразяване на предполагаемия верен отговор, което ще увеличи разполагаемото време за размисъл по въпросите от теста.

Крайните резултати от изпита ще се генерират от информационната система, което предполага високо ниво на сигурност, конфиденциалност и надеждност. Това ще доведе до ускоряване на процедурата по провеждане на изпита, ще се намали драстично времето за обработка на изпитните тестове, което ще доведе до облекчаване на необходимостта от ангажиране на голям човешки ресурс.

Съгласно предварителните обсъждания с експертите от Университета за национално и световно стопанство, които ще администрират електронния вариант на провеждането на изпита, за пренастройването на съществуващата системна база, която се ползва от студентите за провеждането на изпитите в сесиите, ще бъде необходим финансов ресурс между 5 000 и 8 000 лв. След като се уточнят и донастроят финалните ѝ параметри и системата се изпробва тестово през месец ноември, за всички редовни изпити от 2018 г. няма да има допълнителни плащания, както за ползването на системата, така и за наем на залите, в които се намират компютрите на учебното заведение. Всички разходи, които са съществували и до този момент и са свързани с организацията и провеждането на изпита за придобиването на сертификат „Вътрешен одитор в публичния сектор“, включително разходите за възнаграждения на лицата, ангажирани с този процес, се запазват и следва да се осигурят от бюджета на Министерството на финансите чрез регулярен проект за организиране и провеждане на изпита.

С промените в Наредба № Н-6/2016 г., направени през 2016 г., се определи четиринадесет дневен срок за подаване на документите за участие в изпита, а оповестяването на дата за провеждането му и условията за подаване на документите се извършва в срок най-малко един месец преди провеждането му. Практиката от последните два изпита показва, че този срок е твърде кратък и се затруднява цялата организация по провеждането на изпитната процедура, поради което с проекта на наредба се предлага посочените срокове да бъдат увеличени.

Проектът на наредба не се отнася до изпълнение на норми на европейското право, поради което не се налага изготвяне на анализ за съответствие с правото на Европейския съюз.